

Geografia regionu

Autor: Monika Kresa

{smoothgallery image=F2006.jpg&title=Równina Radomska&caption=Równina Radomska}Pod względem geograficznym dialektologiczne pogranicze mazowiecko-małopolskie znajduje się na styku kilku krain. Tereny dawnej ziemi radomskiej położone dzisiaj w granicach województwa mazowieckiego, historycznie traktowane są jako terytorium małopolskie związane z ziemią sandomierską. Ziemia radomska położona jest na pograniczu wyżyn i nizin. Jej północno-zachodnia część sytuuje się na Równinie Radomskiej. Główne rzeki tego regionu to: Radomka, Iłzanka, Zwolenka. Na Radomce utworzono największe w międzyrzeczu Wisły i Pilicy Jezioro Domaniowskie. Rzeka po zejściu z rejonu wzgórz płynie w dość szerokiej pradolinie będącej pozostałością po lądolodzie skandynawskim. Radomka uchodzi do Wisły na wysokości ok 160 m.n.p.m. nieopodal Ryczywołu. W okolicach ujścia Zwolenki znajdują się spore bagna, które są ostoją żółwi błotnych – przyrodniczej wizytówki tego regionu. Żyją one także w Puszczy Kozienickiej, pokrywającej północno-wschodnią część ziemi radomskiej. Puszcza ta charakteryzuje się występowaniem roślinność typu podgórskiego, mimo iż de facto położona jest ona na terenie nizinnym. Przebiegają przez nią północno-zachodnie zasięgi występowania karpackiego zasięgu buka i jodły. Na terenie Puszczy Kozienickiej znajdują się również wydmy. Na terytorium Kozienickiego Parku Krajobrazowego zaś ochroną pomnikową objęto 263 obiekty. Są to drzewa rosnące pojedynczo i w grupach, jedna aleja lipowo-kasztanowa, 1 krzew i 2 głązy narzutowe oraz 3 stanowiska bluszczu zwyczajnego. {smoothgallery image=F2007.jpg&title=Równina Radomska&caption=Równina Radomska}Równina Radomska na wschodzie graniczy z Małopolskim Przełomem Wisły. Główna rzeka regionu na radomskim odcinku nie jest uregulowana, dzięki czemu w jej licznych starorzeczach, na wyspach oraz w zaroślach spotkać można bardzo ciekawe okazy ptactwa wodnego i wodno-lądowego. Południowo-wschodnia część ziemi radomskiej położona jest na Przedgórzu Iłżeckim. Stanowi je pas wzniesień zbudowanych ze skał jurajskich i kredowych. Skały wapienne podlegają zjawiskom kresowym, dzięki czemu krajobraz jest urozmaicony jaskiniami, kilkoma jeziorami oraz lejami krasowymi. Jedną z ważniejszych rzek regionu jest także Kamienna, która płynie równolegle do Przedgórza Iłżeckiego. Podobnie jak Czarna Konecka, Drzewiczka i Radomka wypływa ona z Grabu Gielniowskiego.